

Koerte sõnakuulelikkuse võistluste ja eksamite korraldamise juhend

Kinnitatud EKL volinike koosolekul 3.07.2013

Kehtivad alates 1.01.2014

1. Üldosa

Kuigi sõnakuulelikkuse (edaspidi SK) võistlused/eksamid on osalejatele peamiselt koolituse tulemuste testimiseks, on neil ka suur tähendus kenneltegevuse reklaamimisel, seda eriti suure vaatajaskonna poolt nähtuna. Võistluste / eksamite abil saab suur hulk inimesi teadmisi koerte koolitamise ja nende sotsiaalse sobilikkuse parandamise võimalustest.

Lisaeesmärgiks on loomasõbraliku ja terve võistlusõhkkonnaga harrastuse lisamine.

2. Korraldamise õigus

Sõnakuulelikkuse võistlusi/eksameid võivad korraldada EKL ning tema liikmesorganisatsioonid.

3. Korraldamise taotlemine

Loa taotlemine toimub vastavalt "Koerte eksamite ja võistluste korraldamise eeskirja" punkt 2-le.

Kui sõnakuulelikkuse võistlus toimub koos koertenäitusega, siis ei tohi olla nõuet koera osalemiseks koerte näitusel.

4. Võistluste ja eksamite koht

Koha valimisel tuleb arvestada lisaks ametivõimude juhistele ka võistluste / eksamite toimumise aega ning osalevate koerte arvuga. Soovitav on, et talveperioodil korraldatakse võistlused/eksamid siseruumides. Muudel aastaaegadel tuleb arvestada ilmastikuga.

Väljaku suurus sisetingimustes on vähemalt 20x30 ning välistingimustes vähemalt 25x40 m. Väljak peab olema selgelt piiritletud, kuid selliselt, et koera lahkumine platsilt ei ole takistatud (näiteks ei või väljakut piirata istumispinkidega).

Väljaku pind peab olema piisavalt tasane, et ka väikesed koerad saaksid vaevata liikuda.

Väljak tuleb rajada selliselt, et koerajuhtide peidupaiga ja väljaku vahele ei jää teed, millel liiguvad autod.

Kohtunik peab väljaku heaks kiitma.

5. Kasutatav varustus

5.1 Blanketid

- registreerimislehed,
- kohtuniku kutsumise leht,
- koerte hindamislehed,
- protokoll,
- SK võistluste/ eksamite eeskirjad ja korraldamise juhend,
- võistlusraamatud,

- mikrokiibi lugeja.

Hindamislehti peab olema varutud piisavalt arvestades ka võimalike vigadega. Kõik blanketid tellitakse EKL-ist. Tellimus tehakse kirjalikult EKL-is vähemalt 7 ööpäeva enne võistlusi/eksameid.

5.2 Vahendid

- vähemalt 140 m köit või plastikriba väljaku piiritlemiseks,
- piisavalt suur laud ning toolid toimkonna ja kohtunike jaoks,
- vihma kaitseks katus või muu sarnane vahend toimkonna ja kohtunike kaitseks,
- punktide näitamiseks hindamiskaartide olemasolu.
- tulemustabel,
- mõõtmisvahendid,
- numbrid osalejatele,
- pliiatsid,
- käte pühkimisvahendid kohtunikule (niisked salvrätikud),
- kohtunike tasud,
- teejuhised,
- kaugjuhtimistabelid (kirjutatud sõnade, joonistatud kujutiste või elektroonilise tabloo abil).
- piisavalt märke ja koonuseid tähistamiseks vajadusel võtete algus- ja lõpukohad, samuti sooritus- ja pöördekohad jne. Märgid ja koonused peavad olema hästi nähtavad ja otstarbekohaste suurustega. Näiteks ruudu (klassis 1 võte 6 ja klassis 2 võte 5) nurgad peavad olema tähistatud umbes 15cm kõrguste koonustega,
- puidust kokkupandav umbes 1m laiune hüppetõke, mille kõrgust saab reguleerida 10cm kaupa umbes 10cm kõrguselt 70 cm kõrguseni.
- puidust hantlid, kolm erineva suuruse/kaaluga sarja, mis sobivad erineva suurusega koeratõugudele. Igas suuruse-/kaalusarjas on kaks ühe suuruse ja kaaluga hantlit. Kasutusel olevad hantlid peavad kaalu ja suuruse suhtes vastama koera tõule (väike/keskmine/suur). Raskeim ja suurim ese on kaaluga umbes 450g.
- metallist hantlid, kolme erineva suurusega, suurim hantel umbes 200g raskune. Kasutusel olevad metallhantlid peavad kaalu ja suuruse suhtes vastama koera tõule ja suurusele (väike/keskmine/suur).
- puidust äratundmisesemed, suurusega umbes 2cm x 2cm x 10cm klassidele 2 ja 3. Tagada tuleb kuuest esemest koosnev komplekt korrutades osalevate koerte arvuga.

5.3 Autasud võistlustel

Autasud antakse vähemalt iga klassi kolmele parema tulemuse saavutanud koerale.

Kohtunikul on õigus anda ka muid autasusid, mille jagamiseks peab toimkond olema valmistunud.

Iga võistlusklassi parimale I järgu saavutanud koerale antakse musta-puna-kollane rosett.

Kui rahvusvahelistel võistlustel jagatakse välja CACIOB, siis kaasneb sellega ka valge rosett.

5.4 Abistavad koerad

Grupivõtetel peab osalema vähemalt kolm koera.

Kui mingis klassis on osalevaid koeri vähem kui kolm, tuleb organiseerida juurde abistavaid

koeri nn "0-koerad". Koer ei või siiski olla "0-koeraks" enne oma võtete sooritamist.

6. Võistlustest/eksamitest teatamine ja võistluste kataloog

6.1 Teatis

Võistluste/eksamite kohta koostatakse teatis, milles peavad olema avaldatud järgnevad andmed:

- koht ja aeg,
- võistlustele/ eksamitele registreerimise koht ja aeg,
- panga arve osalemismaksu tasumiseks,
- klassid ja võimalikud muud erivõistlused,
- osalemist piiravad tingimused,
- kohtunikud,
- kontaktisikud ja nende kontaktandmed,
- rahvusvahelistel võistlustel ka võõrkeeli valdavate isikute kontaktandmed,
- mitmepäevastel võistlustel tuleb näidata eri päevade võistlusklassid,
- rahvusvaheliste võistluste teatised peavad olema kahekeelsed (riigikeel+FCI töökeel).

6.2 Võistluste kataloog

Võistluste kohta tuleb koostada kataloog, mis peab sisaldama järgnevat informatsiooni:

- võistluste korraldaja,
- võistluste korraldustoimkond,
- kohtunikud ja liikumisjuhid
- võistlusklasside kaupa järjestatud osalejate nimekiri (koerte nimed ja registreerimisnumbrid, koerte omanikud ja koerajuhid).

7. Võistlustele/eksamitele registreerimine ja osavõtumaksu tagastamine

Võistlustele/eksamitele registreerimiseks tuleb esitada kirjalik avaldus (soovitavalt EKL blanketil) selleks ettenähtud ajavahemikul. Registreerimiseks peab olema tasutud võistlusmaks. Hilinenud registreerijaid vastu ei võeta.

Osavõtumaks tagastatakse vaid järgnevatel juhtudel:

- võistlus/ eksam jääb ära,
- koer on haige või surnud (vajalik loomaarsti tõend),
- koeral on jooksupäev,
- võistlustele/eksamitele mittelubatud koera asemele võidakse võtta teine koer, kellel on osavõtumaks tasutud,
- piiratud osavõtjate arvuga võistluste/ eksamite puhul liigselt registreerunutele osavõtumaks tagastatakse.

8. Avalduste vastuvõtmine

Kui võistlustele/eksamitele registreerimine on alanud, märgitakse igale avaldusele saabumisnumber ja kontrollitakse avalduses olevaid andmeid. Kui avalduse andmetes on puuduseid (näiteks puudub koera registrinumber), tuleb need kõrvaldada enne kataloogi koostamist.

Kui mingeid andmeid ei ole võimalik parandada enne võistluseid/eksameid, tuleb koera hindamislehele kinnitada vastavasisuline märkus korraldustoimkonna liikmetele, et nad saaksid teha vastavad parandused. Avalduste vastuvõtja ja raamatupidaja lepivad kokku, kuidas toimub osalejate osavõtumaksude laekumise kontroll.

Kui ühe avaldusega on registreeritud nii näitusele kui ka võistlustele, tuleb avaldusest võtta koopia võistluste jaoks.

Koerte eeltäidetud hindamislehed järjestatakse klasside kaupa kaante vahele ning varutakse ka tühje hindamislehti. Kaante vahele pannakse ka paksem kartong isekopeeruvate hindamislehtede täitmiseks. Näituse raames korraldatavate võistluste puhul tuleks kaantele märkida nii ringi number kui ka kohtuniku nimi vältimaks edaspidiseid eksimusi.

9. Osavõtunumbrid ja ajakava

Osavõtjate järjekorra võib määrata registreerimise aja järgi või loosimise teel.

Peale loosimist märgitakse numbriga teisele poolele osaleja nimi juhul, kui see ei ole edastatud osalejatele enne võistluste/eksamite algust. Numbrid pannakse kastidesse, kas numbrite või tähestikulises järjestuses, et need oleksid kergesti kättesaadavad osalejate saabumisel võistlustele/eksamitele. Ajakava ja osaleja järjekorra number tuleb osalejale saata varakult koos muude lisateadetega (võistlus-/eksamipaika sõitmise kaart). Kirjas teatatakse ka väljaku olukord (väljas, sees). Ajakavas peavad olema märgitud ka klasside eeldatavad algusajad.

Suurte võistluste puhul võib võistlusklassid jagada väiksemateks osadeks ning määrata neile algusajad, et vältida osalejate asjatut ootamist võtete sooritamiseks.

Korraldustoimkond võib kohtunikuga kokku leppides valida eri klasside võtete järjekorra.

10. Võistluseid/eksameid korraldav toimkond

10.1. Korraldustoimkonna juht

Võistluste ettevalmistamiseks, korraldamiseks ja läbiviimiseks tuleb määrata korraldustoimkonna juht, kes on SK võistluste reegleid hästi tundev organiseerimisvõimeline isik. Väiksematel võistlustel/eksamitel võib neid ülesandeid täita ka korraldustoimkonna sekretär.

Korraldustoimkonna juht/ sekretär peab organiseerima toimkonna tööd.

Ta vastutab vajaminevate lubade, registreerimise, osalejate kohalolekust teatamise, sidepidamise kohtunike ja toimkonnaliikmete vahel, vajamineva varustuse ja võistluste/eksamite tõrgeteta sujumise eest.

Korraldustoimkonna juht/sekretär peab informeerima võistluste/eksamite kohtunikku võistlustel/eksamitel osalejate arvust, et kohtunikul oleks võimalik vajadusel kaasata abikohtunikke ning organiseerida nende tööd võistluste/eksamite ajal.

Korraldustoimkonna juht/ sekretär peab tagama piisava arvu pädevate abiliste olemasolu võtete hindamisel.

Korraldustoimkonna juht/ sekretär organiseerib koerte vaktsineerimise kontrollimise. Koerad peavad olema vaktsineeritud EKL-i nõuete kohaselt.

Vajaminevate kohtunike arvu määramisel tuleb lähtuda eeskirjades määratud koerte arvust, keda üks kohtunik võib tunnis hinnata. Väiksemad normidest kõrvalekaldumised tuleb kooskõlastada võistlusele/eksamitele kinnitatud kohtunikuga. Varukohtunikule tuleb samuti teatada osalevate koerte arv, kuigi koerte arvu poolest teist kohtunikku ei vajata. Varukohtunik peab olema valmis hindamiseks (näiteks põhikohtuniku haigestumise või õnnetusjuhtumi puhul)

kuni võistluste/ eksamite alguseni.

Korraldada tuleb ka kohtunike transport, majutus ja toitlustamine.

Kokkuvõttes vastutab korraldustoimkonna juht/ sekretär kõige selle eest, mis jääb väljapoole kohtuniku vastutusala.

Kohtunikuks kutsumine võiks esmaselt toimuda suulise kokkuleppena, mis seejärel kinnitatakse EKL-i vastaval blanketil vormistatuna.

10.2 Ringikorraldaja

Ringikorraldaja peab olema kas SK koolitaja või ringikorraldajate kursuse läbinud isik.

10.3 Ringikorraldaja abiline

Ringikorraldaja abiliseks määratakse võistlusreegleid tundev isik, kelle ülesanneteks on:

- Juhatada koerajuhid koos koertega, vastavalt kohtuniku korraldusele, hindamiseks väljaku sissepääsu juurde ning aidata võtete ajal võistlusplatsil vahendite ja märkide toomisel ja äraviimisel.
- aitab ringikorraldajat hinnete arvestamisel ja tulemustabelite täitmisel.

10.4 Liikumisjuht

Liikumisjuht peab olema, kas sõnakuulelikkuse kohtunik või liikumisjuhi kursused läbinud isik.

Liikumisjuhti tuleb kasutada klassis 2 ja 3. Võistluste/eksamite kiiremaks läbiviimiseks on soovitatav kasutada liikumisjuhti ka algklassis ja klassis 1.

Kui võtted on jagatud mitme kohtuniku vahel, siis peab olema ka vastav arv liikumisjuhte (vähemalt üks liikumisjuht igas ringis).

11. Korraldustoimkonna ülesanded

11.1 Ringikorraldaja

Enne võistlust/ eksamit peab ringikorraldaja:

1. Täitma hindamislehtede ülaosad (k.a. koerajuhi andmed),

2. täitma esmase võistluste/ eksamite protokollid,

3. panema valmis lisaks võtetes vajaminevale varustusele

- auhinnad ja rosetid,
- ajamõõtmisvahendid,
- võistlusraamatud,
- kirjutusvahendid.

4. võistlus-/ eksamipäeva tööd:

- tulla varakult võistluste/ eksamite toimumiskohta ning kontrollida veel kõik üle. Osalejad peavad oma kohalolekust teatama hiljemalt 30 minutit enne oma klassi algusaega,
- võtab vastu osalejad (väljaspool väljakut) ja nende võistlusraamatud ning kontrollib, kas koeral on õigus osaleda antud klassis,
- jälgib koerte saabumist võistluste/ eksamite toimumiskohta ja teeb märkmed nende koerte hindamislehtedele, kes ei ole kohal,
- täidab hindamislehed,

- märgib koerte hindamistulemused protokollis,
- võtab kohtunikult vajalikud allkirjad,
- hindamislehe koopia ja võistlusraamat tuleb anda osalejale peale nende täielikku täitmist (näiteks järgu saanutele tuleb märkida ka koha number).

11.2 Korraldustoimkonna juht

- Tutvustab meeskonna liikmeid üksteisele ja selgitab abistajatele nende ülesandeid,
- Kindlustab võistluse plaanipärase kulgemise.
- Teatab võistlejatele auhindade jagamise koha, kui see ei toimu võistlusväljakul.

11.3 Hindamiste lõppemisel

Korraldustoimkonna juht :

- kontrollib hindamislehed ning parandab võimalikud vead (koostöös kohtunikuga),
- täidab kohtunikule tema poolt hinnatud koerte kohta kataloogi (tulemused, kohad). Kui kohtunik hindab koeri mitmel päeval, peab kataloog olema köidetud ning see antakse kohtunikule alles võistluste lõppedes viimasel päeval. Kataloog ei tohi olla kättesaadav kõrvalistele isikutele.

Võistluste/ eksamite lõppedes korjab ringikorraldaja kokku varustuse ning tagastab selle, arvestab kokku müüdnud võistlusraamatute summad ning on vajadusel valmis võistlustulemuste edastamiseks ning muudeks tegemisteks.

11.4 Võistlus-/ eksamijärgsed toimingud

Korraldaja on kohustatud võistluse/ eksami koondprotokollis oleva informatsiooni saatma EKL-KKK eestseisusele EKL-KKK ametlikku e-posti aadressi kasutades hiljemalt 30 päeva pärast võistluse/ eksami toimumist. Lisaks peab korraldaja toimetama koondprotokollis originaali paberkuju EKL büroosse samuti hiljemalt 30 päeva pärast võistluse/ eksami toimumist.

Rahvusvahelistel võistlustel tuleb teha ka ettepanekud C.A.C.I.O.B väljaandmiseks. EKL taotleb C.A.C.I.O.B FCI-lt ja toimetab saadud kinnituse korraldustoimkonnale, kes edastab selle koeraomanikule.

Korraldustoimkond peab peale võistlusi pidama koosoleku, kus võetakse kokku võistluse majanduslikud tulemused ning arutatakse läbi ilmnunud ebaõnnestumised edaspidise töö parandamiseks.

EKL-il on õigus keelata võistluste/ eksamite läbiviimine sellel korraldajal, kes ei ole varajasematel kordadel suutnud võistlusi/ eksameid organiseerida vastavalt reeglitele ja headele tavadele.

12. Hindavad kohtunikud ja nende ülesanded

SK võistlusi/ eksameid võib hinnata, kas EKL-i või FCI-i poolt tunnustatud kohtunik.

12.1. Kohtuniku ülesanded

- toimib hindava kohtunikuna SK võistlustel/ eksamitel,
- võtab vastu ja jälgib kohtunik-stazöörade hindamisi ning annab nende kohta kirjaliku hinnangu,
- kui võistlustel/ eksamitel on mitu kohtunikku, määratakse üks kohtunik peakohtunikuks ja tema tegutseb kohtunike juhatajana,
- tema allkirjastab ka tulemuste protokollis, märkides sinna hinnangud, arvestades teiste

kohtunike arvamusi,

- nõustab korraldustoimkonda,
- enne võistlusi/ eksameid kontrollib korraldust, et kõik toimuks vastavalt reeglitele,
- kooskõlastab liikumisjuhiga kõik liikumisskeemid.

12.2 Peakohtuniku ülesanded:

- toimib hindava kohtunikuna, kui ka peakohtunikuna Eesti Meistrivõistlustel ja ka üldistel sõnakuulelikkuse võistlustel,
- võtab vastu ja jälgib kohtunik-stazhööride hindamist võistlustel, millel ta ise toimib hindava kohtunikuna. Kohtunik-stazhöörid märgitakse protokollis, soovi korral annab hinnangu korraldustoimkonna töö kohta arvestades hindavate kohtunike märkuseid,
- lahendab võistluste/eksamite korraldamist puudutavad kaebused ja erimeelsused v.a. kohtunike poolt antud hinded, mida ei saa vaidlustada,
- kui tema lahendustega ei olda rahul, siis edastab kaebuse EKL-i seisukoha võtmiseks, samuti võimalikud distsiplinaarküsimused, mida ei saa lahendada SK reeglite kohaselt,
- märgib võistluste protokollis võimalikud C.A.C.I.O.B esinemised.

13. Loomaarst

Korraldustoimkonnal peab olema kokkulepe valvearstiga, kes vajadusel tuleb kohale või võtab koheselt vastu abivajava koera. Valvearsti andmed peavad olema korraldustoimkonnal käepäerasid.

14. Lubatud koerte arv

Soovitav hinnatavate koerte arv ühele kohtunikule on 6 algklassi või klass 1 koera tunnis, 4 klassi 2 või klassi 3 koera tunnis, sellise arvestusega, et kohtunik ei töötaks rohkem, kui viis tundi päevas.

15. Hindamistasud, päevarahad, sõidu- ja majutuskulud.

Sõidukulud kompenseeritakse vastavalt eelnevale kokkuleppele kohtunikuga. Eelneva kokkuleppe puudumisel kompenseeritakse sõidukulud vastavalt EKL katsekohtuniku statuudi p 4.1 g).

Kohtunik majutatakse 1- inimese toas, kui temaga ei ole teisiti kokku lepitud.

Pädevatele ringikorraldajatele ja liikumisjuhtidele makstakse vastavalt eelnevale kokkuleppele kehtivaid reisimisreegleid järgides kas päevaraha või korvatakse kulud toimkonnale soodsama variandi kohaselt.

Vajadusel korraldatakse võistluste/eksamite ajal toitlustamine.

Kohtunikule makstakse tasu koerte hindamise eest vastavalt eelnevale kokkuleppele.

Stazööridele kulusid ei korvata.

16. Kohtunik-stazhöörid

Kohtunikeks valmistujad peavad stazheerima võistlustel.

Stazhäär peab paluma kirjalikult hindamisluba korraldustoimkonnalt ja ka kohtunikult vähemalt nädal enne registreerimisaja lõppu.

Stazhөөrile varutakse hindamislehed ja antakse täitmata võistluste protokoll.

Kõik muud kulud jäävad stazhööri kanda. Väljakul võib korraga olla kaks stazhööri.

Hindaval kohtunikul/korraldajal on õigus keelduda stazööri võtmisest.

17. Võistlustel ja näitustel osalemine

Näituse raames korraldatavatel SK võistlustel tuleb arvestada koerte osalemisega näituseringides.

Võistlejad peavad enda kohalolekust teatama võistluste korraldustoimkonnale vähemalt 30 minutit enne oma võistlusklassi algust, et oleks võimalik kohtunikuga kokku leppida võistlusjärjekord.

Võitleja, kes ei ole enda kohalolekust ettenähtud aja jooksul teatanud, võidakse võistleva mitte lubada.

18. Võistluste/ eksamite protokoll

Protokoll peab sisaldama järgmisi andmeid:

- koera tõug ja täisnimi,
- koera registreerimisnumber,
- koerajuhi nimi,
- mikrokiibi number,
- koera võistlusklass,
- saadud punktide summa,
- saavutatud hinne
- korraldava ühingu andmed,
- korraldamise aeg ja koht,
- kohtuniku nimi,
- korraldustoimkonna juhi nimi.

Protokolli allkirjastavad korraldustoimkonna juht/ sekretär, ringikorraldaja ja kohtunik.

19. Juhendi muutmine

Juhendi muutmise õigus on EKL juhatusel.

Lisad:

1. Hindamisleht ALG klassile
2. Hindamisleht klassile 1
3. Hindamisleht klassile 2
4. Hindamisleht klassile 3